Ціна 30 сот

КРАКІВСЬКІ ВІСТИ

Народній часопис для Ґенерального Ґубернаторства

Krakauer Nachrichten
Ukrainische Volkszeitung
für General-Gouvernement

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В ТИЖДЕНЬ

Адреса Редакції і Адміністрації:
Krakauer Nachrichten.
Krakau, Karmeliterstr.34,II.
ТЕЛЕФОНИ:
Дирекція 137-42
Адміністрація 230-39
Редакція 230-39
Друкарня 102-79
Відділи: Ярослав, Головна 19,
Холм, — Сянік.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . зол. 2.50

Ч. 12. Краків, 18. лютого 1940. Рік І.

Панахида в роковини смерти

Славної Памяти Ольги Бесарабової

У роковини смерти славної памяти Ольги Бесарабової, яка згинула геройською смертю у казаматах польської вязниці у Львові, відслужено дня 12. лютого в українській церкві у Кракові торжественну заупокійну панахиду. До панахиди стануло 7-ох священиків з отцем парохом д-ром Хрущем у проводі. Співав мужеський хор. Панахиду за кінчено піснею »Вічная Память«. На панахиді було приявне місцеве українське громадянство.

Починається переселення до Совітів

= Переселення німців з Волині до Батьківщини вже майже вповні закінчене. Тепер починається акція переселювання українців, білорусинів, русинів і росіян до СССР з терену німецьких впливів, що належали колись до б. Польщі. Перший транспорт, як подає комунікат переселенчої комісії, що його підписав президент Варшави д-р Денгельс і уповноважений СССР Шкляренко, відіде на схід 18. лютого ц. р. Переселенча акція — як відомо мусить скінчитися до 1. березня ц. р.

Цей комунікат подає також до відома технічні подробиці про переселення. Отже прохання у справі переселення треба внести особисто, а саме письменно або устно до варшавського переселенчого бюра при вул. Сенаторській 14 до 20. лютого. Дотеперішні зголошення у справі виїзду не зобовязують. Треба їх у днях 12, 13 і 14 лютого повторити на явному спільному засіданні німецько-совітської комісії. Внесок у справі переселення треба підтвердити відповідними документами щодо національної приналежности.

Що ж можуть забрати зі собою переселенці до нової батьківщини? Цю справу розвязує § 3. німецько - совітського договору у справі переселення. Отже якщо переселенці вибираються в дорогу залізницею — можуть взяти зі собою: голова родини 50 кґ. клунок, кожний член родини 25 кґ. клунок. Якщо транспорт відбувається валкою возів — дозволено взяти родині 1 навантажений віз з двома кіньми. Крім того поодинокі особи можуть забрати: уживану верхню одіж з тим, що можна взяти тільки один кожух, чоботи і білля до особистого вжитку. Далі можна взяти на 1 особу 50 зол. Не дозволено вивозити зі собою дорогоцінности, мистецькі предмети, збірки поштових марок, друки, документи, всякого роду акти, векслі, вартісні папери, вантажні та особові авта. Також золота і срібла не вільно вивозити зі собою хіба, що у формі годинників, перстенів, папіросниць, але не більше ніж 1 штуку на особу, від 18 літ. Спеціяльні права мають ремісники, лікарі, вчені і т. п., що можуть забрати зі собою необхідні до виконування свого звання предмети.

Залишене майно поодинокого переселенця спишуть спільно — німецькі і совітські уповноважені представники і воно залишиться під охороною і до розпорядимости обох урядів. По закінченні переселенчої акції обі сторони устійнять вартість майна, що його залишено по обох сторонах, щоб уможливити розчислення.

—о—

Ґанді домагається для Індій

повної незалежности

= Анґлійський щоденник »Дейлі Геральд« помістив заяву провідника націоналістів Індії Ґандія. Ґанді заявив, що по зірванні переговорів з англійським віцекоролем »пропасть між націоналістами Індії та англійським урядом ще більше поглибилася. Те, що пропонує Анґлія, не можна вважати правдивою свободою. Індії мусять дістати такі права, які є необхідні, а не такі, що є вигідні для Анґлії. Велика Британія мусить негайно визнати Індії самостійною державою«.

Новий німецько-совітський торгов. договір

= Дня 11. ц. м. скінчився в Москві німецько - совітські торговельні переговори. Німеччина та СССР підписали новий договір, що відповідає бажанням обох держав, збільшити взаїмно товарообмін по думці, листів, що ними свого часу обмінявся мін. закордон. справ Рібентроп і премієр ради народніх комісарів та народній комісар закордонних справ М. Молотов. Новий торговельний договір передбачує збільшенний вивіз сирівців з СССР до Німеччини, в заміну за товари німецької промисловости.

Товарова виміна між Німеччиною та СССР осягне вже в першому році висоту, що її не осягнула ніколи досі від останньої світової війни. В майбутньому товарообміи зростатиме постійно.

Національна праця

Краків, 14. лютого 1940.

Селянство — це головна частина нашого народу й одночасно здорове його ядро, з якого виростають і розростаються наші сили. Нема сумніву, що село й тільки село дасть нам необхідну силу до боротьби за існування, розріст і всебічний вияв у нашому майбутньому. Очевидно, що не менше важною є справа українського міста, робітництва і міщанства в житті нашого народу. Одначе все-ж таки роля селянства в будівництві кращого майбутнього нашого народу дуже велика. Не від речі пригадати, що одною з причин упадку староримської імперії було саме створення велитенських лятифундій коштом повного занепаду хліборобських господарств на селі. Тому то і будівничий нової Італії — Мусоліні і нової Німеччини — Гітлер щиро заопікувалися селянством. Канцлер Гітлер в одній своїй промові при кінці грудня 1939 р. заявив, що Німеччина буде або селянською або ніякою.

Українське селянство має свою гарно записану сторінку в історії народу. Своїм привязанням до прадідівської землі і віри, тугістю характеру й виїмковими чеснотами та правовістю, ставило гідно опір усім ворожим затіям, звідкіля-б вони не сунули на знищення українського народу. В часі останнього польського гнету український селянин гордо та твердо ставив чоло наступові польського наїздника.

Тому тепер, у змінених умовинах, виринають перед нами нові завдання, нові можливости праці в нашому селі на терені Генерального Губернаторства. Йде про те, що всі наші села у Ґенерал-Ґубернаторстві потребують багато працездатних робітників на національний ниві. Адже відомо, що українські села в Генерал-Губернаторстві — не зі своєї вини — залишилися далеко позаду в культурно-освітній і господарській ділянці. Нині селяни рвуться до національної праці, але їм доконче потрібні провідники тієї національної роботи. Таких провідників — ініціяторів на всіх ділянках життя мусимо їм дати негайно на згадані терени.

Ці ідейні, характерні піонірі праці в терені повинні так промовити до сердець і розуму наших селян, щоб вони освідомили собі, що їхня душа нероздільно звязана з долею цілого народу; що покращання умовин життя від нікого іншого не залежить лише від них самих, від їхньої самоорганізації, від їхньої сильної та незахитаної волі жити й творити нове краще життя на руїнах старого. Отже треба пізнати всі потреби та недомагання нашого селянства і добрі прикмети розвивати а лихі викорінювати до тла. Наше селянство мусить освідомити собі, що народи хоч і менші числом, як український нарід, станули твердо дужими ногами на власному ґрунті, тільки завдяки широкій освіті та невсипущій праці. Тож і наше село мусить віднайти свою питому опору і тугість. Не можна закладати рук і ждати на кращі часи, мовляв якось воно буде. Життя йде нестримно вперед. Хтож не йде з ним, той залишається

позаду. Отже якщо ми відкладатимемо нашу працю над освідомленням села, то весь нарід потерпить велитенські шкоди. Тому нині кожний свідомий українець, інтелігент в терені мусить стати ініціятором нашої національної праці на селі. Річ тільки в тому, щоб ця національна праця була пляномірна й охоплювала всі ділянки нашого життя. Тому всюди в українських селах треба основувати читальні, кооперативи, кружки »Сільського Господаря«, молочарні, організувати самоосвітні гуртки молоді й курси для неграмотних, треба вести курси з рідної історії, ґеографії, тощо. Треба зацікавити молодь тлівизновою справою. Про всі ці справи мусимо памятати постійно і негайно взятися до роботи з низу.

Всякі надії та мрії загально-національного характеру без твердої та послідовної праці — це приваблива омана, що легко може довести мрійників до зневіри і безділля. Тимчасом саме тепер треба нам багато жертвенної національної праці. До цієї роботи мусить станути перш усього актив молодих працівників.

Збірна сильна постанова й воля народу перемагає усі трудношці на тернистому шляху. Народня справа — це найважніша справа! Вона важніша від особистих інтересів. Для громадської справи, для добра народу, для його майбутнього й кращої долі — треба посвяти всіх членів спільноти. Молодь і старші мусять піти туди, куди кличе їх обовязок народу.

—o—

Нікому не вбити душі народу

Село Брус віддалене 18 км. від Володави. Складається з двох частин — це Старий Брус і Новий Брус. Сюди належить теж присілок Метілка. Начисляє воно понад 600 мешканців. Із цього 70% українці православні, 30% це українці римо - католики, які в останніх часах польського панування перейшли на римо - католицький обряд. — Віримо, що вони незадовго пізнають свої помилки і приєднаються до своєї української нації. — Дуже важко жилося бруським українцям у часах польської неволі. У школі ні одним українським словечком не відізвався учитель до української дитини. Навіть молитись не дозволяли в рідній мові, бо в 1919 роцi відібрали поляки українську церкву та замінили її на костел. У селі не було ніякого організованого життя. Навіть не вільно було у двох - трьох заспівати українські пісні. Не диво, що польський пястук приспав був національну свідомість українців. Приспав та не вбив, як це вже здавалося полякам. Бо хто ж таке видав в історії, щоб можна було вбити живу душу народу? Можна її приспати навіть на довгі роки, але вбити ніколи! Вона — це то душа народу — як каже наш найбільший національний поет Тарас Шевченко — знову оживає і сміється знову!

Ожила народня душа і в Брусі, як тільки трісли польські кайдани. Ніодин батько українець не вислав уже своєї дитини до польської школи, але всі батьки зажадали своєї рідної української школи.

І вселі є вже своя рідна українська школа зі своїм українським учителем. У половині грудня засновано свою кооперативу. Майже всі громадяни вписалися в її члени, а тих кількох, що ще залишилися незорґанізовані, віримо, що теж незабаром пристануть до кооперативного гурту. І молодь не дармує. На вечірних курсах учиться рідної української мови, рідної історії та німецької мови. Крім цього відіграла вона 19. січня ц. р. першу українську виставку »Правдиве багатство«. Вистава випала дуже гарно, хоч кожня особа вперше виступала на сцені. Старші громадяни зі сльозами радости в очах дивилися на цю виставу в рідній мові. Кожному українцеві серце забилося живіше, як уперше від двацяти літ заспівали прилюдно український національний гимн.

Правда, є ще в селі й такі, та ще й на жаль таки між своїми рідними, що ще кривим оком дивляться на нашу працю. Але сподіємося, що й ці викинуть із серця чужий дурман, скинуть із очей сліпу полуду та разом із нами, рамя об рамя станут до праці для добра і слави української нації!

М. Д.

Село Березно в честь Героїв

Заходом учителів української народньої школи в селі Березні, повіт Холм, відсвятковано роковини 29. січня дуже святочно. У програму свята ввійшла панахида, що її відправив місцевий парох над провізоричною могилою. Березовий хрест з уставленим посередині тризубом, терновим вінцем та написом: »Героям...«. Палку промову виголосив теж місцевий парох. Святочний настрій охопив присутніх, що були тим дуже захоплені. По відправленні панахиди відбулася в місцевій школі Академія в честь Героїв. Вона склалась зі вступного слова учителя М. Мандзюка, в якому насвітлив відому подію і навязав до сьогоднішнього часу. Опісля стрілецькі пісні хору під проводом учителя М. Мандзюка чергувалися з деклямаціями. З поміж деклямацій найбільше подобався вірш Янів: »Крути«, що його гарно віддеклямував М. Райтарчук. Інші деклямації виголосили учениці шостої кляси української народньої школи: К. Кокловська, К. Вальчуківна і Віра Зуруківна. Свято закінчено відспіванням національного гимну.

М.

Свідоме село в Грубешівщині

Над синьою лентою Буга, куди тепер проходить границя, розложилося село Старгород п. Губешів. Перед війною належало воно до сокальського, тепер до грубешівського повіту. В селі діяльні такі орґанізації і товариства: кооп. »Злука«, чит. »Просвіти«, кружок »Рідної Школи«, кружок »Сільського Господаря« і кружок »Союзу Українок«. По середині села пишається »Народній Дім« і дім кооп. »Злуки«. При чит. »Просвіти« перед трьома місяцями зорґанізовано »Самоосвітній Гурток«, що начислює коло 80 членів.

Три рази тижнево відбуваються сходини гуртка, на яких п. Петро Воробій викладає: »Історію України«, ґеографію і німецьку мову.

Дня 29-го січня ц. р. віддало село поклін героям з під Крут. В 9. год. рано парох о. Сидорак відправив Службу Божу і панахиду за поляглих героїв. Вечером відбулася святочна академія в салі чит. »Просвіти«, що її виповнило громадянство по береги. Гарний, змістовий реферат виголосив п. П. Воробій. Хор під проводом п. О. Квашинського відспівав вдатно кілька пісень. На дальшу програму склалися: деклямації та інсценізації. Присягою дітей і молоді та відспіванням національного гимну закінчено цю академію.

З життя українців у Переворську

У місті Переворську перебуває тепер доволі багато українців, зокрема молоді. Треба згадати, що в Переворську є фабрика цукру, в якій працюють українські робітники. Робітниками щиро заопікувався директор фабрики інж. Скрипченко та адв. Лемеха. Всі українські робітники мешкають разом і це дуже добре впливає на них, бо гуртом краще жити й можна спільно над собою працювати. На Свят-Вечір уладили робітники спільну Св. Вечеру, на яку прибуло багато українців з міста й німецьких гостей. Інж. Скрипченко виголосив зворушливу промову. Зверги мужеський хор відспівав декілька колядок, що дуже подобалися німцям.

Дня 21. січня їздив наш хор на Просфору до Кречович. На Просфору прибуло багато українців з дооколичних сіл. На другий день відбувся святочний концерт. Реферат виголосив В. Підлящецький, а відомий Універсал відчитав В. Притуляк. День 29. січня теж відсвятковано концертом.

Українська молодь з Переворську горнеться до праці. Майже кожної неділі виїзджають друзі з культурно-освітніми та історичними рефератами до поблизьких українських сіл. Селяни радо приходять на реферати і виявляють велике зацікавлення всіми справами. Треба відмітити, що українські села в цих околицях багато витерпіли від поляків за часів їхнього панування. Тому тепер радо взялися до культурно - освітної та господарської праці. Віримо, що таким чином надробимо те, що втратили за Польщі, але треба багато працювати, працювати і ще раз працювати над собою.

М. С. Воєв.

Вісти з Бозка

Вселі Бозку, холмського повіту, українське життя пливе своїй руслом. Заходом місцевих учителів відновлено споживчу кооперативу »Взаїмна Поміч«, що належала колись до »Сполем« та заложено т-во »Рідна Хата«. Населення в 97% українське ставиться прихильно до праці учителів. У 7-клясовій школі працює пятьох учительських сил на чолі з Гановським Іваном, як управителем. До школи ходить 207 українських дітей. Крім цього зорґанізовано при школі вечірні курси для дорослої та старшої молоді. На курсах викладають історію України (Болехівський Іван), німецьку мову (Гановський Іван), Шевченкознавство (Дишкант Василь) та землезнання України. Протягом дво-місячної праці улаштовано багато імпрез для дітей та старших. І так для шкільних дітей уладжено концерт українських пісень, »Гостину св. Миколая« та »Ялинку«. Для доростаючої молоді свято »Просвіти — Рідної Хати«, роковини 22. і 29. січня та виставлено драму І. Тобілевича »Наймичка«. Всі ці імпрези пройшли з гарним успіхом і залишили у присутних незатерте враження.

Село Бозок зміцнює свою національну свідомість з кожним днем. Польська неволя не зломила селян. Вони сміло глядять і вірять в недалеке і гарне майбутнє української нації.

І. Б-хівський.

Другий наклад! **Другий наклад!**

Першого числа часопису для дітвори

„МАЛІ ДРУЗІ"

вже появився!

Хто не має ще „Малих Друзів" за січень, нехай негайно замовить, бо наклад вичерпується!

Українці купують елеґантне СКЛО та ПОРЦЕЛЯНУ
тільки в українській Комісарській Управі фірми Яків ДІНЕР — Краків, Шевська 20.

Як працює „Лемківський Союз Кооператив" у Сяноці?

Понад 170 споживчих кооператив на Лемківщині

Споживчі кооперативи мають для українського села значіння дуже велике, що його може дехто і недоцінює. Тому кожний з нас повинен причинитися з усіх своїх сил до поширення та спопуляризовання нашої кооперації в українських селах. Усі знаємо, що кооператива, крім свого господарсько-економічного значіння виховує й організує село під кожним оглядом.

В головному осередку Лемківщини, княжому городі Сяноці, бачимо на одному будинку нову вивіску »Лемківський Союз Кооператив«. Коло будинку великий рух, повно людей і селянських фір. Ідемо на перший поверх, де приміщені канцелярії та дирекція »Лемківського Союзу«. І тут рух, життя. Начального директора м-ра Яціва нема вдома. Відїхав кудись у торговельно-організаційних справах. Нас приймає та дає інформації його заступник о. Михайло Ганушевський. Ось вони:

»Лемківський Союз Кооператив« у Сяноці засновано ще в 1924 році заходом загально-відомого діяча на Лемківщині адвоката д-ра В. Блавацького. Одначе його діяльність була дуже слаба внаслідок перешкод, що їх ставили йому польські адміністраційні та поліційні чинники. До того не було тут теж відповідного фахового персоналу.

Перед війною Л. С. К. не вів майже зовсім торговельної діяльности, а поодинокі кооперативи купували товари в »Народній Торговлі« або у приватних чужих крамницях. Тоді діяльність Союзу обмежувалася до пропаґандивно-організаційної праці, перепродажі друків і книг Ревізійного Союзу Українських Кооператив та фірмування праці інструктора РСУК для сяніцького кооперативного району. Цього інструктора призначив та оплачував РСУК у Львові, що рівночасно дбав проте, щоб і на Лемківщині хоч сяк-так вдержувався при житті кооперативний рух по українських селах. Поширювати кооперативний рух, та вести торговельну діяльність на Лемківщині було за Польщі майже неможливо. Жидівсько-польські методи в поборюванні всього, що українське, відомі зрештою далеко поза кордонами б. Польщі. Зокрема на Лемківщині ніхто й чути не хотів про українців, а наших лемків поляки взагалі не признавали за українців.. Говорили, що лемко це зрусифікований поляк, якого треба назад привернути на лоно »польськосці«. Жидівське купецтво знову боялося конкуренції української кооперативи. Одначе не зважаючи на всі ці, іноді просто непоборні труднощі, вдалося не тільки започаткувати, але і вдержати кооперативне життя. В Сяніччині було перед війною 11 споживчих кооператив, у Риманівщині 8, в Горличчині 8 і т. д.

По розвалі Польщі.

Одначе по швидкому розвалі Польщі, настали й на Лемківщині нові можливости. Треба було негайно взятися до розбудови густої сітки кооператив по українських селах. По приїзді до Сянока м-ра Яціва, та інших кооперативних діячів усі взялися до впертої і послідовної праці. На самім початку довелося переборюти всякі труднощі. Не було фахового персоналу, не було товару і інших продуктів, а про транспортові труднощі вже навіть нема що згадувати. Одначе ідейні працівники під проводом основника Л. С. К., довголітнього начального директора і теперішнього голови д-ра В. Блавацького, зрозуміли своє незвичайно важке завдання. Вони освідомили собі, що треба було тут нищити сліди вікової неволі. Треба було усунути важкі сліди жидівсько-польського панування за останніх 20 років неволі. Перед війною в багатьох наших селах люди не уявляли собі добре, яке завдання має українська кооператива. Отже довелося вияснювати населенню значіння споживчих кооператив, справу довіря до своїх людей та своєї організації. Треба було зацікавити населення торговельно-кооперативними справами і вирвати з рук жидівського перекупня, який був рівночасно лихварем. Тому то праці було дуже, дуже багато. Не було неділі чи свята, щоб усі кооперативні працівники з централі не виїздили на села у справі організації кооператив. Службовики ЛСК. всі практиканти і начальний директор працювали денно по 10—13 год. За місяць листопад і грудень не брали взагалі платні, тільки малі зачети, щоб сяк-так прожити. Кожному лежало на серці добро народу і тому треба було відречись особистих вигод для загального добра. Ця вперта праця принесла успіх. Ось її висліди.

170 кооператив на Лемківщині!

Вже з кінцем грудня 1939 р. було в Сяніччині 74 кооперативи. Філія в Горлицях мала 21, у Риманові 17, а по кілька кооператив мали філії в Дуклі та Криниці. До кінця грудня, себто за не цілі два місяці, зорґанізовано 112 нових споживчих кооператив. Нині є на Лемківщині всіх кооператив понад 170! Число дійсно велике.

Від половини листопада до кінця грудня продано товару і ріжних продуктів за ціну понад 160.000 зол.

Власні фонди з кінцем грудня сягали 20.497,99 зол. Оборотова сума при кінці року сягала понад 80.000 зол. Одночасно запасу товарів дня 31. грудня було на 71.610 зол.

Союз має виключне право скупу збіжжа в Сяніччині. Союз перемелює закуплене збіжжа в паровому млині в Сяноці і муку приділює приватним місцевим пекарням і відповідно до контингенту — продає муку для селян.

Союз співпрацює з приватним українським купецтвом та українськими кредитовими установами. В Українбанку в Сяноці складає Союз і всі українські приватні купці щодня всю свою готівку й опісля банк виплачує їм із біжучого рахунку. Співпраця зразкова. Союз дає гроші філії »Сільський Господар«, щоб ця могла вдержати аґрономів. Вкінці Союз співпрацює з усіми українськими культурно-освітніми установами.

Закуп і достава товару.

Як ми вже зазначили, Союз має виключне право скупу збіжжа в Сяніччині. На жаль, цього збіжжа в Сяніччині і взагалі на Лемківщині дуже мало. Тому довелося збіжжа купувати в Ярославщині, Холмщині та в інших повітах. Це не так легко, бо треба мати спеціяльні дозволи на перевіз збіжжа з повіту до повіту. Цукор закуповує Союз у Переворську, сіль в Бохні, нафту в Єдлічах, інші товари здебільша у Кракові. До запасів закуплено 13 ваґонів збіжжа в Німеччині, 17 ваґонів солі, 3 ваґони цукру. Задатковано 20 тисяч золотих на штучні погної для наших хліборобів. Дирекція Союзу переконана, що збіжжа буде мати для населення аж до нового збору.

Службовики Лемківського Союзу.

Наших читачів і читачок цікавить кількох працівників обслуговує цю велику торговельну установу. Отже персональний склад виглядає так: начальний директор м-р Дмитро Яців, що рівночасно веде орґанізаційно-люстраторські справи, заступником начального директора є о. Михайло Ганушевський, який має справи персональні і доглядає за книговодством. Торговельно-збутовий відділ веде інж. Гриць Залізняк зі своїми заступниками: Осипом Угриноном і Романом Левицьким. Далі працює в централі в Сяноці 19 службовиків. Відділ у Горлицях має 12 службовиків, у Риманові 3-ох, у Балигороді 6-ох, у Коросні 3-ох, у Криниці 5-ох і кількох у Дуклі.

Дещо зі статистики.

Для всіх приватних пекарень у Сяноці доставляє муку тільки Лемківський Союз і то денно 20 сотнарів! Не було ще такого дня, щоб пекарні не дістали приділу муки.

Щодня приїздить по товар до Союзу 50—80 фір із усіх закутин Лемківщини. — Найдальше віддалена кооператива є в селі Буковець над Сяном, що має до Сянока 180 км. Осьтак Лемківський Союз Кооператив розвинув дійсно велику діяльність і вже добув собі признання всього населення Лемківщини!

Юрій Таркович.

Ревеляції французького щоденника

= Велике враження в політичних колах Риму викликала стаття паризького щоденника »Ентрансіжан«, пера відомого французького публіциста Мале, про переговори західних великодержав з СССР. Зі статті виходить ясно, що вже в серпні 1939 р. Анґлія та Франція задумували окружити Німеччину та вести війну з Німеччиною. В цій статті, що її передрукувала майже в цілости італійська преса, Мале подає такі ревеляції: **Дня 21. серпня м. р. французький уряд надіслав інструкцію ґен. Думенові, голові французької місії в Москві, щоб підписав військовий договір з СССР, без огляду на умовини і вимоги, що їх висуватимуть представники СССР. Згадана інструкція надійшла у хвилині, коли Польща під натиском Франції висловила свою згоду на перемарш совітських військ, які вжили б до акції проти Німеччини згідно з французько - анґлійським пляном.**

Телеграмою з 23. серпня 1939 р. французький військовий аташе у Варшаві повідомив свій уряд, що з огляду на положення польський уряд бере під увагу всяку співпрацю з СССР. Одначе в цьому моменті сталась історична подія. Німеччина випередила маневр окруження західніх держав і в ночі 24. серпня м. р. доручила свому міністові закордонних справ Рібентропові, щоб підписав німецько-совітський договір.

Ревеляції французького публіциста не лише вельми цікаві, але є ще одним доказом, що Анґлія та Франція пляново підготовляли акцію окруження Німеччини. Обі ці держави годилися ще перед вибухом війни на інвазію совітських військ до Польщі. Цей проект не вдався лише тому, що СССР підписав з Німеччиною договір про ненапад.

Ось так Анґлія та Франція, що нібито мали станути в обороні Польщі, годилися віддати Польщі СССР, якби Совіти рішилися на збройний виступ проти Німеччини. Ще дивніше, що польський уряд годився на перемарш совітських військ через Польщу. Якби тодішній польський уряд не був засліплений сумнівною допомогою своїх західніх союзників, зрозумів би безсумніву історичні події та скористав би з льояльної пропозиції Німеччини поладнати справу Данціґа та поморського коридору.

Населення Володавщини знову у своїй церкві

На дворі чути відгомін повільної ходи і притишені голоси розмови. Це селяни з поблизьких сіл прийшли до с. Лютого, щоб знову на Різдво помолитися Богові у своїй церкві, яку їм насильно перед 2-ма роками загарбали поляки. На обличчах зібраних біля церкви пробивається дивна рішучість і готовість. Перед хвилиною довідалися вони, що польський »ксьондз« відмовився віддати ключі від української церкви. Це насторожило українців і вони гуртом подалися до помешкання »ксьондза«, що поважився господарити ключами від української церкви. Двох людей застукали до дверей ксьондза й небавом вернулися з ключами. Відчинено великі церковні двері й понісся раннім гомоном чудний голос дзвону, сповіщаючи вірним українцям Володавщини »Дивную Новину« і »Нову радість«.

Священник з хрестом у руці, а за ним вірні торжественно ввійшли до церкви. Запанувала якась маєстатична тиша. Враз із хорів пронеслася могутньо коляда »Нова радість стала...« Обличчя приявних покрилися святочною радістю. Просто вірити не хотіли, що це знову вони у свому Божому Храмі, в якому два роки правив польський ксьондз, а українці не мали змоги де помолитися. Он там перед образом Св. Юрія старенька бабуся таки розплакалася з радости споглядаючи то на панотця у святочних ризах, то знову на хори, звідкіля гомоніла бадьора народня коляда.

В іншому знову куточку чути було шепіт: »Боже, цеж направду українське Різдво, у своїй церкві.«

Опісля панотець правив Богослуження і виголосив зворушливу проповідь та святочні побажання всім українцям.

Під вечір зібрався коло читальні гурток молоді і врадили, що йдуть колядувати. Почали від хати панотця. Голосно залунала пісня »Дивная Новина«. За декілька хвилин колядників було вже багато, молоді й старші, хлопці й дівчата, а навіть й малі діти приєдналися до гурту. Всі підбадьорені співали голосно і радісно, не зважаючи на мороз. Ходили колядники від хати — до хати, минаючи лише польських кольоністів. Пізно в ночі порозходилися до дому.

На другий день Свят довкруги церкви зібралися поляки з камінюками в руках і ладилися звести боротьбу з українцями. Одначе українці не злякалися тепер уже польських банкротів. Вже проминули ті часи, коли то мазурня під охороною поліції руйнувала українські церкви, побиваючи важко українських вірних, що хотіли боронити своєї святині.

Тож швидко зорґанізовано похід. З панотцем на переді вірні попрямували до церкви. Полячки побачивши рішучу поставу наших селян і міщан не поважилися кинути ніодної камінюки. Церква заповнилася вірними. Панотець пішов одягатися в ризи. За ним помандрував ось польський ксьондз. Що буде? — питалися один другого українці. Хто відправлятиме Богослуження, наш панотець, чи таки ксьондз?

Та знову вирішила коляда. На хорах український хор заспівав »Вселеная веселися«, а польський ксьондз поглянув туди й вийшов з церкви.

По Богослуженні нарід знову зібрався біля церкви й хтось промовив: »Панотче, пора, щоб Ви замешкали врешті в нашому парохіяльному домі! Гадаю, що кінець вже пануванню польського ксьондза в домі, що ми його власним трудом і працею вибудували для українського панотця«.

Як задумали так і зробили. Всі пішли у напрямі приходства й церковний староста вияснив польському ксьондзові в чому діло. Очевидно, що ксьондз не протестував, лише просив залишити йому до весни якийсь куточок.

Вкінці годиться ще відмітити, що перед Святами відібрали володавяни від поляків читальню, яку їм перед 2 роками загарбано. У третій день Свят відбувся у читальні попис діточок українських; оті малі українці щиро присягали в пісні: »О, Україно, о, люба Ненько, тобі вірненько присягнем...«

Попис зробив гарне враження на присутніх батьків. Голова сільського комітету закінчив цю діточу імпрезу словами: »Це перше наше Різдво на українській землі. Хай живе... Слава!...«

Свій.

Німеччина має 80 міліонів населення

З оголошених статистичних даних німецького статистичного бюра, що подало до відома загальний підрахунок з перепису населення з травня м. р. — виходить ось що:

Загальне число мешканців Німеччини сягає 79,364.418. Сюди не вчислено населення Мемеля та округи, Данціґа і нових східних теренів. В порівнанні з переписом з 1933 р. населення збільшилося на 29 міліонів. Число природнього приросту населення зросло на 2 міл. 860 тисяч осіб. Далі згідно з обчисленнями на 1000 мужчин припадає 1048 жінок, себто відношення краще ніж у 1933 р., коли то на 1000 мужчин припадало 1061 жінок.

Приріст в поодиноких округах був такий: Шлезвіґ-Гольштайн 11,9%, Бранденбурґія 11,8%, Ґановер 8,5%, Віртемберґія 7,5%. В деяких менших округах приріст був ще більший як нпр.: Анґальт 18,5%, Ольденбурґ 16,5%, Бравншвайґ 13,8%.

На 1 кв. км. землі припадає пересічно 136 мешканців. Густота населення колишньої Німеччини зросла зі 140 на 147 мешканців. Найбільшу густоту виказує Саарщина, бо аж 438 осіб на 1 кв. км.

Половина населення живе на селах і менших містечках, одна третина у великих містах, одна п'ята в менших і середніх містах. В Берліні живе 4,399.000 осіб, у Відні 1,920.000, Гамбурзі 1,713.000. Загальне число родинних господарств сягає 22,770.000, що в порівнанні з 1933 р. зросло на 2 міліони. На родину припадає пересічно 3,5 осіб у порівнанні до 3,68 осіб з 1933 р.

—о—

В. СТЕФАНИК.

Вона - земля

То як Семен із заходом сонця вернувся до дому, то застав на своїм подвірі пять кованих возів, набитих всіляким добром, ще й колиска наверху була. Коні коло возів добрі. А на приспі сиділи старі й молоді, самі незнайомі. То Семен, старий і босий, з черевиками через плечі, сказав:

Славайсу Христу, люди добрі! Відки ви і як вас маю звати?

— Ми буковинські, война вігнала нас із дому; я є Данило, а це коло мене моя жінка Марія, стара вже; а це мої дві невістці з дітьми, та донька, також з дітьми; та хочемо у вас переночувати, як приймете.

— Ночуйте, та будьте гостями. Сяду я коло вас, та побалакаю з вами, а жінка най варит вечерю. Вона в мене друга, молода і годна, як схоче.

— А це в мене перша, уже пятьдесять років, як за мною, та тепер здуріла, та поховаю я еї дес на роздорожу, бо розум свій загубила під колесами. Доки ще з фіри виділа наше село, то плакала та з воза тікала, та невістки здоганяли, а як не вздріла вже свого села, то заніміла. Та сидит отут німа межи внуками...

— Бадю Даниле, не дивуйте! Вона лишила слова свої на вікнах, та на золотих образах в своїй хаті, то вони як пташечки бют си по порожні хаті, як сироти. Молитви щебечут по вуглах, а баба без них німа буде... А підіт ви до великої хати та перед святим Николаєм проведіт еї молитву; може народит си в ні слово.

То оба старі затягнули бабу перед образи й голосно говорили молитву. Та баба мовчала.

— Загубила вона свої слова коло святих тай там їх відшукае.

Знов на приспі.

— Не мое діло питати, але чого ви кованими возами та вороними кіньми та з дітьми молодими землю свою покинули?

— Бадю Семене, на вороні коні та на вози ковані я склав свої діти, аби їх на наругу не подати. Як попа з попадею скували та повезли в гори, як професора взели в ночі, Бог віcть куда, а віта повісили серед села і поклали жовніра, аби хто не поховав, то я відрік си землі тай кров свою наклав на ковані вози, аби ніхто еї не споганив. Цар православний, а ми православні, тай зрада. Це раз; а другий раз — москаль іде і сонце залягає. І Хина і Сибір та дикий нарід з цілого світа; старих ріжут, молоді жінки ґвавтують та цицки відрубують, а малі діти ведут у колію та розкидают по пустих землях у далекім царстві... Та вікна в селі посліпли, а дзвони заніміли. Кара божа спустила си на нас за гріхи цілого світа. І від тяжкої руки Господа милосердного я пробував кров свою, діти мої, забрати в мир хрещений.

— Кличут вечеріти, Даниле, а Бога не гнівіт своїм нерозумни жалем.

* * *

— Їжте та досегайте ви, птахи, що летите, не знати куди. А ми, Даниле, оба покушіймо цеї гиркої та може старі наші плечі від землі відвернуть си в гору.

Вечеря не була нікому мила, лиш оба діди попивали горівку та також страви не брали в рот.

— Ідіть ви, діти, спати зі своїми дітьми, най вам Бог ясні сни намалює, а ми старі ще побудемо.

— Даниле, кобисте не гнівали си, то я би щось сказав вам.

— Я розум і гнів лишив на своїм подвірю; можете мене і вібити, бо я, видите, старий птах та без гнізда.

— Старий птах най гнізда старого не покидае, бо нове збудувати вже не годен. Бо ліпше, аби его голова у старім гнізді застигла, як у яру при чужі дорозі.

— Правда, Семене, правда, за це слово я вам декую...

— Та куда ви си вібрали? За панами і за жидами? Цісар мае для них касу отворену, а вам каса заперта. Як увідете у чужий язик, у великі студені мури, то доля розфуреє вас по каміню і лиш сни си вам буде наша красна земля, а руки закостенілі будут з непамети сіяти на сміх панам, що спаціруют, яру пшеницю по каміню. Бог не прийме вас до себе з того каміня, але віде перед свої ворота, як вас убют на ваші землі. Вертайти си на свою мнеконьку землю, а там буде вас Бог благословити і на шибеници...

— Грішний я, Семенку, грішний перед Богом і перед вами. А то в мене ниви, як вівці добре годовані, чорні та кучереві. Я зараз завертаю вози до схід сонца, аби Бога не гнівити...

— Наше діло з землею; пустиш еї, то пропадеш, тримаеш еї, то вона всю силу з тебе вігортае, вічерпуе долонями твою

Воєнні комунікати з північного фронту

= Штаб ленінградської воєнної округи повідомляє: 11. лютого відбулась на фронті розвідча акція при місцевій артилерійській перестрілці. Наступ малих відділів фінляндської піхоти відбито. На Карельському півострові дійшло тільки до артилерійської перестрілки. У висліді боєвої акції наступ фінляндської піхоти відбито, совітські війська здобули 16 оборонних позицій, в тому числі 8 бетонових разом з гарматами. Совітське летунство перевело розвідчі лети.

= Фінляндський воєнний комунікат повідомляє: совітські війська повели сильний наступ на Карельському півострові. Фінляндським військам удалося сильним артилерійським вогнем відбити всі наступи. Також на північ від озера Ладога фінляндські війська осягнули значні успіхи. Крім сильного вогню совітської артилерії не занотовано на цьому відтинку замітніших подій. Фінляндське летунство перевело оборонні й розвідчі лети та бомбові атаки на совітські становища. Совітське летунство бомбардувало Віпурі (Виборг). Фінляндці зістрілили при цій нагоді два совітські літаки.

—o—

Холод і недовіря до Франції

= Еспанський щоденник »Мадрід«, в статті »Наш каїновий брат« пятнує гостро дволичність Франції супроти Еспанії.

Назверх Франція не щадить новій націоналістичній Еспанії похвал. Але рівночасно помагає в себе внутрішнім ворогам Еспанії. Ціла історія еспанської війни — це були наслідки вмішування Франції й Англії у внутрішні еспанські справи. Франція намагалась використати кожну нагоду, щоб сіяти в Еспанії незгоду, щоби могти у відповідний момент рішати про її долю.

Те саме діється й тепер. Франція удержує і піддержує еспанських еміґрантів і аґітаторів найгіршого ґатунку, що у відповідний час матимуть завдання підбурювати населення до нової внутрішньої війни. Видається неначе б Франції залежало спеціяльно на тому, щоб нищити єдність і шкодити відбудові Еспанії. Та ці зусилля тепер вже для Еспанії не страшні. Але нехай Франція не здивується, коли в трудному положенні стріне її з боку Еспанії холод і недовіря.

—o—

На англійському побережжі смерти

= Минулого вівтірка англійський корабель »Гайджлайф« (3.847 тон містоти) наїхав на північному побережжі Англії на »невидну підводну скалу« і затонув. Залога вирятувалася на рятункових човнах. Того самого дня французький корабель »Марі Дава« (2.925 тон містоти) затонув на північному морю, наїхавши на міну. Залогу вирятував голяндський корабель. Англійський корабель »Мінстер« (4.305 т.), один з найскоріших поштових кораблів, що курсував між Ліверпулєм та Ірляндією наїхав на міну й затонув. Затонув теж британський торговельний корабель »Арманістан« (6.805 тон містоти) недалеко Лісабони. Залогу з 51 осіб врятував еспанський корабель »Монтабарійо« і висадив її на беріг в Ля Пальмас.

душу; ти припадаєш до неї, горбиш си, вона з тебе жили висотує, а за то у тебе отари, та стада, та стоги. І вона за твою силу, дає тобі повну хату дітий і внуків, що регочут си, як срібні дзвінки, і червоніют, як калина... Не йди, Даниле, з панами та з жидами, не шукай царя, бо тобі царя не треба; все якис прийде до мужика, аби податок брати...

— За ваше слово, Семене, най вам Бог даст усе найліпше; я вертаю до дому, най си діє Божа воля.

Тай баба Марія заговорила:

— Ідім, Даниле, до дому, ідім.

— Ат сука баба, як вішло на єї, то зараз заговорила!

— А тепер пиймо на »будьте здорові«; дай Боже, абим лиху годину перебули, а як помремо, аби наші кости зогнивали в нашій землі.

І пили оба діди, тай стара баба з ними, та співали. Баба сиділа в середині та кріпко обіймала обох руками та проводила пісні:

Лишень моя мила,
Як голубка сива,
Вона спати не лягає!
Дитину колише
Дрібне листя пише,
З буйним вітром розмовляє...

Та так вони співали до зорів, а на зорях ковані вози заклекотіли і Данило вертав до дому.

А як сонце сходило, то оба діди прощалися, цілували себе в чорні руки, а червоне сонце кинуло їх тіни через межі, далеко по землі.

Короткі вістки

= **Фірер і канцлер Німеччини А. Гітлер** переслав ґратуляційну телеґраму до цісаря Японії з нагоди 2600-літних роковин істнування цісарського японського дому.

= **Помер ґенеральний ґубернатор Канади** льорд Твідсмюр в неділю 11. ц. м. Його імя згадували в останніх часах доволі часто в часописах у звязку зі справою розвязання канадійського парляменту і розписання нових виборів.

— **Стрілянина в ірляндському місті.** Підчас демонстрацій дійшло до сильної стрілянини в Бельфасті в часі, коли ірляндці почали розліплювати масово на мурах міста афіші з протестами у справі засуджених на смерть двох ірляндців у Бірмінґгемі. Поліція пробувала інтервеніювати, але юрба окружила поліцію і щойно сальвами вдалося її розігнати.

— **Чому голяндські літаки мусіли вернутися.** Три голяндські літаки, що вилетіли з Амстердаму до Льондону, мусіли на приказ англійської влади вернутися назад, майже знад самого летовища. Причиною такого приказу було мабуть те, що летунський майдан у Льондоні є в дуже поганому стані.

— **Японія не дозволить доставляти зброю урядові Чанкайшека.** Японські літаки бомбардували еннанську залізницю в місцевости віддаленій на 89 км. від кордону французького Індокитаю. Причиною цього було те, що деякі держави доставляли цією залізницею зброю китайському урядові Чанкайшека, що воює з Японією. Французький та американський уряд запротестували проти цього бомбардування в Токіо, але Японія відкинула протест, заявляючи, що ніхто не має права вчити її, як вона має поступати супроти ворожих затій в Китаю.

— **462 німців виселили англійці зі Східньої Африки.** До Трієсту приплив корабель »Уранія« з 462 німцями, яких англійці прогнали з німецької Східньої Африки. Всі німці мужчини сиділи від початку війни в англійському концентраційному таборі.

— **Невтральні кораблі оминають англійські пристані** наслідком великих небезпек та ще більших втрат, що їх мають кораблі невтральних держав на англійських водах. Норвеґія почала спроваджувати вуголь аж з Америки. Досі вона замовила в Америці 15 вантажів вугля.

= **251,800.000 долярів на дозброєння Америки** рішив призначити сенат Злучених Держав. Гроші мають вжити на підвищення оборони і розбудову зброєнь, що забезпечить невтральність. Треба згадати, що ця сума є тільки надзвичайним додатком до воєнного американського буджету. Цілий буджет передбачує велитенські суми на зброєння.

= **В Палестині кипить.** Недалеко Єрусалиму дійшло до гострої сутички між англійськими стежами та озброєним відділом арабів. В сутичці згинуло 30 англійців, 60 було ранених. Араби мали 8 убитих і 20 ранених.

= **Реєстрація у Франції.** Влада наказала перевести реєстрацію 14 і 17-літних осіб, щоб — мовлян — дати молоді працю. Одначе між французами панує переконання, що тих хлопців будуть вживати також до помічної військової служби.

= **Шведський уряд наказав будувати** протилетунські схови в усіх домах. На оборону краю шведський уряд задумує зібрати нові фонди чи то підвищенням податку, чи теж розписанням позички. Причиною цих розпорядків непевний воєнний стан.

= **Протинаступ китайських військ зовсім заломився.** Японська армія в полудневому Китаю здобула минулого тижня місцевість Вумін, 50 км. на північ від Нанкіну. При цьому японці зайняли також укріплені позиції тієї китайської армії, яка готовилась відбити японцям місто Наннін. Японські війська зайняли 3.400 кв. км. простору в провінції Квандсі.

= **Розстріляний провідник ельзаських автономістів д-р Росс** не був шпигуном, як це намагається переконати французька урядова аґенція »Аваса«. Д-р Росс просто не мав змоги бути в контакті з будь-якою військовою німецькою централею чи аґентурою. Він був лише провідником автономістичного руху в Ельзасі.

— **Залізнича катастрофа в Італії.** Минулої неділі на шляху Рим-Дженова вискочив з рейок пасажирський поїзд. Льокомотива та кілька ваґонів розбилися. Рятункова акція була незвичайно утруднена. Щоби видобути подорожніх зпід звалищ треба було вживати ґазових апаратів до перетинання заліза. Досі начислено 5 вбитих і 24 ранених. Причина катастрофи невідома.

= **Заворушення в північно-західних Індіях зростають.** На північно-західнім кордоні Індій населення нападає щораз частіше на англійські військові станиці. Найбільший неспокій огорнув округу Балю. — Недавно повстанці забрали там в полон одного англійського майора. Англійці намагалися стероризувати населення бомбовими налетами, але це ще сильніше підбурило населення до спротиву.

= **Невдача прем. Далядіє в парляменті.** Минулої пятниці 9. лютого ц. р. відбулося засідання французького парляменту. Частина послів з Блюмом на чолі висунула домагання, щоб засідання парляменту було явне. Прем. Далядіє виступив проти цього внеску і висунув при цьому справу довіря. Ледви незначна більшість послів 262 голосами проти 227 рішила, щоб засідання парляменту було тайне. Тому негайно по цьому голосуванні усунули зі салі журналістів і публику.

На слідах передісторичної людини

Як відомо в північній Азії лютують зимою страшні морози. І так коло Верхоянська температура спадає іноколи навіть до 70 ступнів нище зера. Такий мороз це для всіх живих істот нагла невмолима смерть. Нічого дивного, що сибірські леди скривають у своїх оковах неодну тайну, неодну трагедію живих сотворінь, заскочених знечаська лютим морозом.

Недавно, в північно-сибірських ледових Алтайських Горах попали на слід людського життя зперед яких 10.000 літ. Учасники одної дослідної археольогічної комісії, яку зорганізував професор Грязнов, перевели в одній місцевости цих гір глибокі розкопи. Як у великій частині Сибіру так і тут земля вкрита вічним ледом. Вже в минулому столітті відкопано в цих горах під поверхнею землі рештки перед історичної людини. На тій основі сподівалися, що ще глибше можна буде найти добре збережені рештки домашніх тварин і предметів, бо сильний високий мороз, при якому тіло нагло замерзає внеможливлює зовсім гниття. Колиж мороз триває вічно, то замерзле тіло може в ньому зберегтися сотки літ й тисячеліття, в доброму, первісному стані.

Дослідники Сибіру нераз вже звертали увагу, що в одному місці Алтайжиття. Найновіші розкопи потвердили ці сподівання. В глибині 15 метрів під землею між ледовими стінами відкопано цілу дерев'яну стайню. В ній було 10 коней у такій позиції, як їх заскачила нагла невмолима смерть від морозу. Це не були ні кістяки, ні зісохлі мумії. Коні лежали спокійно, або стояли пильно сторожкі так як замерзли. Були привязані за шию при яслах. Шкіра та шерсть, хвости вповні зберіглися. Очі мали отворені. Також добре зберіглася упряж і вся збруя незвичайно гарно виконана та прикрашена золотими бляшками. Хай це нікого не дивує, бо золото в тих часах можна було в золотодайних околицях найти без труду на поверхні землі. Коли досліджено внутренности замерзлих коней, виявилося, що в жилах була замерзла кров, а в шлунку рештки останньої їди.

Основно переведені досліди над тим відкриттям ствердили, що ця стайня походить з часів т. зв. бронзової доби, отже зперед 10.000 літ тому. Один із найвизначніших дослідників - геольогів Америки, професор університету Гарольд Гвайтнел, який перевірив працю цієї московської комісії, потвердив, що викопалина походить з-перед 10.000 років.

Підчас того, як вчений світ ломив собі голову над цим дивним відкриттям замерзлих коней, американське радіо подало вістку про нове ще важніше відкриття. Селяни в цих околицях мали відкрити в одній напів розваленій хатині, досить глибоко під землею, тіло передісторичної людини. Дивна це була стріча, коли людина 20-століття станула лице в лице із своїм прапредком, що жив перед 10.000 роками. Скільки то нечуваних й невідомих історій міг би він розказати, якщоб вдалося його оживити?

Ще в 1937 р. оповідали, що в одному швайцарському ледовику відкопано одного німецького студента, що його засипала снігова лявіна 60 років тому і що вдалося — це звучить для нас неправдоподібно, його відтерти та привернути до життя. Докладніше нічого не вдалося тоді довідатись.

Та хоч привернути життя річ ясна не вдасться, — то всетаки вчені дослідники довго будуть займатися останками цьоі відкопаної передісторичної людини і на цій основі напишуть одну із найстарших сторінок історії людського роду.

Що предсказували ворожбити на 1939 рік?

Часи головокружних скоків та історичних перемін знаменні саме тим, що тоді забирають публично голос прерізні „пророки", астрольоги, та інші „ворожбити", які навперейми й на випередки намагаються предсказати майбутність тої чи іншої нації. Буває, що єдиниця, яка в обличчі не напередодні великих подій не здібна ох пиги розумно того всього, що діється і що має статися, легкодушно вірить прерізним пророкам, магіям, чарам, тощо, намагаючись таким робом відшукати розвязку невідомої загадки й розраду на майбутнє.

Явище те помічаємо теж в сучасній добі. Своїм корінем сягає воно в давнину, але від останньої світової війни оті „віщування" добули собі право громадянства в усіх майже народів. Слід відмітити, що популярність і віра в різні магії, в астрольогів і ворожбитів має найбільше приклонників і визнавців серед безплідної верстви зматеріялізованих банкротів. Тому теж не диво, що сучасна доба, яка є закінченням панування матеріялістичного світогляду в Европі, така пребагата в моди, та що її знаменнує таких могутній вплив різних візіонерів і „пророків". Бож відомо загально, що навіть великі політики й державні мужі, прим. в Англії, Франції і в Америці, радо перебувають у товаристві адептів таємничої магії чи звання, нараджуються у преважних державних справах із отакими мантіями — ворожбитами. Мимохіть пригадується остання дія царської Росії, коли в канцеляріях двох міністрів постійно перебували двох спіритистів, а цариця раз-у-раз рисувала на дверях і вікнах магічно-таємні знаки. Не диво теж, що прийшов такий сумний кінець царського двору і режіму.

Ворожба на 1939 р.

На порозі кожного нового року проповідують різні ворожбити й астрольоги віщби на новий рік. Кожний край чи держава має своїх спеціялістів у тій ділянці. Що всі ті ворожби позбавлені глузду, то доволі пригадати предсказування і передбачування отих мантіїв у грудні 1938 р. на 1939 рік.

Отже визначний і славний у Франції ворожбит і астрольоґ Моріс Пріво видав у серпні 1938 р. альманах, у якому передбачив відомі події у Чехословаччині, що розвинулися у жовтні, листопаді та в грудні 1938 р., але зовсім не передбачив дальшого розвитку подій на терені тієї республики.

Тойже самий астрольоґ страшив Европу маревом війни у 1939 р. Він доказував у згаданому альманасі, що міжнародня ситуація буде найбільш тривожлива дня 17. червня, 17 вересня і 17 грудня 1939 р. Ця остання дата повинна була записатись в історії кривавими буквами, як підкреслює згаданий астрольоґ. Чому? Бо „17 грудня має потерпіти поразку людина, що свою нечувану карєру завдячує самій собі." Як бачимо, то 17 грудня 1939 р. нікого з володарів Европи не здетронізовано, отже астрольоґ зле передбачив.

Довший уступ присвятив Пріво Англії. Король Юрій повинен був хворіти, опісля подорожувати й дальше хворіти. Для королівської рідні нещасливими датами мали бути: 7 і 12 травня і 3 липня. У дальшому астрольоґ передбачував зріст опозиційних настроїв у Англії, а 16. липень повинен був бути трагічним для імперії. — Вкінці в альманасі таке речення: „Національна жалоба спричинить в Англії і за кордоном далекойдучі зміни".

А вже зовсім помилився астрольоґ у своїй ворожбі що до Німеччини. Він бо твердив, що 1939 р. буде для канцлера Гітлера такий, як для Наполеона 1811. Похід, що почався у 1938 р. триватиме до 1941 р., але під „несприяючими аспектами звізд". „Дня 17 вересня 1939 р. канцлер Гітлер захворіє на ґрипу, що може мати фатальні наслідки", твердив дальше французький астрольоґ. Дня 8 травня, 10 березня, 18 і 25 серпня 1939 р. матимуть фатальні історичні наслідки для Німеччини.

Якщо мова про марш. Ґерінґа, то астрольоґ „радив" йому не відбувати подорожі літаком у дні 10. лютого і 5 серпня.

Дня 3. травня і 28 жовтня 1939 р. цілий світ зверне увагу на Німеччину.

Що ворожив Польщі?

Отже для Польщі французький астрольоґ не бачив нічого небезпечного. Навпаки, французький ворожбит вичитав на небесному небосклоні, що Польща в 1939 р. буде відограваги ролю посередника в політичних конфліктах, зокрема у відношенні до Чехословаччини. „У деяких справах Польща буде суддею і пацифікатором. (О іроніє, прим. складача). Вона буде гасити пожежі й успокоювати гарячі уми... Польща добре вийде на тому, що в склад її уряду входять військові. Завдяки армії добуде популярність і зміцнить свій престиж".

„Дня 12 квітня 1939 р. ситуація у Польщі буде дуже напружена", писав цей астрольоґ. Буде виготовлена нова конституція і тоді „нові прізвища заясніють блеском".

Відомий польський ворожбит інж. Оссовецький запевняв на початку 1939 р., що в 1939 р. Польща не добуде зброї, хоч як буде гаряче. Якщо мова про Німеччину, то Оссовецький вірив і ворожив, що в 1939 р. Третій Райх не пічне війни, бо на перешкоді стануть господарські труднощі.

Що ворожив чернець — мешканець Чорного Ліса?

Найкраще передбачив події 1939 року якийсь чернець, мешканець Чорного Ліса. Він запевняв у грудні 1938 р., що Европу в 1939 р. навістять великі війни й революції. У тому році пічнеться довга дія катастроф й знищення. **Багато могутніх держав упаде в часі тієї завірюхи.**

Щойно після цієї війни над Европою заясніють три хрести, як символи справжнього й довготривалого мира.

Не від речі буде ще згадати, що на прикінці 1938 р. забирали голос у справі можливих подій у 1939 р. різні визначні публіцисти. Зокрема англійські майстри пера з Таймсом на чолі не передбачили чи пак зле передбачили розвиток і хід подій у 1939 р. Закон сили, що ненарушно пройшов крізь усі віки історії є певніший, як обманлива віра в астрольогів і ворожбитів.

Американський сенатор проти позички для Фінляндії

Американський фармер Ляборід Ліндзен заявив недавно у паляменті, що американський сенат замість мішатися в европейські справи, повинен всю увагу присвятити своїм внутрішнім справам. Його слова відносилися до справи 20 мільйонової долярової позички для Фінляндії., у звязку з якою американський експортовий банк домагався підвищення закладового капіталу банку.

Тільки просвіта на своїй власній рідній мові будить народ з віковічного сну, виводить його з темноти та бідноти на ясний світ, до кращого життя.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР.

Лютий.

15. Четвер — Стрітення Госп.
16. Пятниця — Симеона й Анни.
17. Субота — Ізидора.
18. Неділя — Мит. і Фарисея.

На Стрітення медвідь ґавру розкидає, зима весну зустрічає. Як Стрітення з морозом, то кидай сани, порайся з возом. Як на Стрітення зима, буде скоро весна. Як на Стрітення вітер з полудня, то сподійся ще студня.

— 40 ступнів морозу в Норвегії. Норвеґію навістила нова хвиля морозів. Температура в Ослью дійшла до 21 і пів ступня. В місцевости Рерос коло Трондгайму мороз дійшов до 40 ступнів. Леди увязнили на полудневому побережжі Норвегії 20 кораблів. Те саме діється на побережжах Данії, де леди скували всі морські дороги. Від минулого вівтірка не приплив до Копенгаґи ніодин транспорт вугля.

— Мікроскоп, що побільшує 90.000 разів. Д-р Маль із відомої німецької фірми АЕҐ зладив новий мікроскоп, що побільшує 90.000 разів. При будові сочки цього мікроскопу д-р Маль використав електро-магнетичні поля. Про значіння цього мікроскопу свідчить найкраще те, що при його допомозі можна зробити світлину одної пятнадцять міліонової частини міліметра.

— 350 бочок трану з Америки. До Варшави прибула перша посилка зі Злучених Держав для бідного населення в Генерал-Губернаторстві, а саме 350 бочок трану (рибячого олію) 350.000 кґ. ваги. Крім цього вислано вже 150 бочок трану для Кракова. Як відомо зі Злучених Держав вислано для населення також допомогу в харчах та одягах, але анґлійці сконфіскували її в Ґібральтарі.

— Велика пожежа вибухла в бельґійській копальні в Шарлеруа. Від затроєння ґазами згинуло багато вуглекопів. Досі витягнули 26 трупів; 5-ом важко затроєним загрожує смерть. Пожежу спричинили мабуть іскри з електричного мотору.

— Американці шукають в Дунаю за золотим скарбом. Одне американське підприємство почало підготовляти розшуки корабля зі золотом, що його затоплено ще 1526 р. на Дунаю, підчас бою з турками коло пресбурського замку.

— Цигани мусять працювати. Влада Протекторату Чехії і Моравії видала розпорядок про поселення циганів, яким заборонено кочувати з місця на місце. Вони мусять вибрати собі постійне місце осідку та постійне звання. — Передовсім циганів будуть уживати в хліборобстві до полевих робіт. Тих циганів, які не схочуть вибрати собі означеного звання, згуртують у призначених лише для них таборах праці. »Циганське життя« і волокитство з його невідлучним обманством та крадіжами безповоротно. минеться. В Німеччині кожний мусить працювати. Циганський король-нероба Квек, який їздив колись з візитами до б. польського през. Мосьціцкого — мусить теж взятися за мотику.

— Найстарший рукопис Євангелії. Матея віднайшли у Відні в альбертинський біб іотеці, ще в 1930 р. По довгих працях ствердили, що цей рукопис є найстаршим рукописом тієї Євангелії. Це відкриття викликало велике зацікавлення в науковому світі.

Українці сходяться
у знаній каварні
„КРІСТАЛЬ"
БРАТІВ БІЗАНЦ
Краків, Вестрінґ 7.

Важне для наших купців

Зголошення нових підприємств. Новозасновані фірми торговельні і промислові, що почали істнувати по дні 4-го XI. 1939 р. мусять внести подання до Генерального Губернатора, щоби позволив дальше вести підприємство. Подання в німецькій мові вноситься до торговельно-промислової палати в дістріктах: Краків, Люблин, Радом і Варшава. Там полагоджують подання і дають дозволи дальше вести підприємства. До подання долучується два виповнені формулярі (Fragebogen), що їх можна одержати в Торговельно-Промисловій Палаті. Купці, що є в Кракові можуть полагодити ці справи через Секцію Торговельників при вул. Страшевського ч. 12, телефон 174-79.

——о——

З Генерал-Губернаторства

Відбудова доріг поступає швидко вперед. Вже від кількох місяців німецькі інжініри працюють вперто над відбудовою знищених польських доріг. З тією метою спровадженою з Німеччини вже підчас війни піонерські відділи з усім потрібним приладдям: машинами, возами, погонним матеріялом, полевими кухнями, бараками, шатрами і т. п. Найголовніше те, що прибув з Німеччини фаховий технічний персонал.

Спершу почали відбудовувати найважніші відтинки доріг, що вимагали негайної направи, а саме: шоса Вадовиці-Мисьленіце - Ґдуф - Бохня - Тарнів - Ряшів - Перемишль; дальше шоса: Ченстохова - Ґідле - Влощава - Кельце; шоса: Радомско - Коньське - Островіце - Аннополь, і вкінці шоса Пйотрків Радом - Люблин.

Всі ці дороги, завдяки добрій погоді, відбудовано ще перед Різдвом. При цьому ужито понад 100 дорогових вальців, 50—60 вантажних самоходів. При відбудові працювало кілька тисяч робітників з Генерального Губернаторства.

Завдяки усім цим зусиллям доведено до можливого стану 700—800 км. найголовніших доріг. Крім того направили досі 1.400 до 1.500 км. колишніх польських державних доріг. Зима перервала ці роботи. Одначе влада використала той час на підготову дальшого пляну відбудови доріг. З весною починається нова праця.

ПОРЦЕЛЯНУ, СКЛО, КРИШТАЛИ,
поручає Комісарська Управа
Ф-ми А. ЕДЕР
Краків, вул. Фльоріянська 6.

— Недостача вугілля в Данії. Тому, що сильні морози внеможливили всяку плавбу нестало в Данії вугілля. Недостача вугілля прибрала такі розміри, що данський уряд видав розпорядки в справі ощадности палива. Влада наказала замикати найдальше в північ ресторани, льокалі, всякі клюби, не огрівати ґімнастичних саль, спортових галь, сходових кліток і т. д. Кіна та музеї можна огрівати лише до 10 ступнів. Приватні доми, бюра, крамниці, ресторани можна огрівати лише до 13 ступнів. Виняток зроблено для шпиталів, клінік, захоронок для старців і т. п. установ.

— Голяндський уряд розписав внутрішню позичку на суму 300 міліонів ґульденів. Позичка добровільна. Одначе якщо населення добровільно не покриє згаданої суми, позичка буде примусовою.

— 6 убитих підчас вибуху. В італійській фабриці вибухових матеріялів Нобля в місцевости Вальчія ді Авідзліяно коло Турину дійшло до вибуху, що його спричинила іскра з машини. Підчас вибуху згинуло 6 робітників.

— Катастрофа в Льос-Анджельос. У Льос-Анджельос в Каліфорнії дійшло до страшенного вибуху у фабриці штучних вогнів, що знищив цілу фабрику і 5 сусідних будинків. Є багато вбитих і ранених. Вибух був такий сильний, що земля дрижала в промірі 70 км.

— Дошкульні примхи цьогорічної зими. »Ціла Данія замерзла« — пишуть данські часописи. Данський метереольоґічний інститут занотував минулої суботи температуру 25 ступнів нижче зера. Від часу повстання цього інституту 1860 р. тільки 1 раз занотовано ще нижчу температуру, а саме 17 січня 1893 р. Одночасно в Ісляндії на Овечих островах положених далеко на північ, панує тепер майже весняна погода. Комунікація між данським суходолом та островами майже зовсім перервана.

— Буревій знищив американське місто. Минулої суботи лютував над американським містом Альбана страшний буревій торнадо і заподіяв страшні знищення. Кількасот домів зовсім зруйнованих, або поважно ушкоджених. Досі начислено 15 вбитих, кількасот ранених. Найбільше вбитих і ранених відгребано в одному готелі.

— 600.000 сотнарів риби для виживлення Німеччини. Рибовство на Північному морю стало в останніх роках поважним джерелом засоблення Німеччини в харчі. В 1939 р., не зважаючи на воєнний стан, рибовство на Північному Морі дало Німеччині понад 600.000 сотнарів риби. Хоч погода покищо не дозволяе на ловлю риби сподіються, що і цього року збір риби буде великий. Німецькі рибаки користуються 420 рибацькими суднами - кутрами, між ними 45 новочасними, що їх недавно збудовано. Крім цього німецькі надморські озера, що їх є аж 1.800, дають Німеччині річно 100.000 сотнарів риби.

— В Норвегії замкнено всі школи. Незвичайно дошкульна недостача вугілля змусила норвежську владу позамикати всі школи. Понад 22.000 шкільної молоді опинилося на примусових вакаціях. Уряд видав дуже строгі розпорядки у справі обороту вугілля. Приватні запаси вугілля сконфіскавно, щоб розділити його справедливо між усіх, що його потребують.

— І хорвати пізнались на жидах. Польський жид Шлейєн, який 1927 р. прибув до Югославії, щоб одержати югославянське горожанство, зложив перед кількома днями заяву, що мешкає вже в Югославії понад 30 літ. Цю брехливу заяву потвердили також два свідки жидки, за що дістали по 50 динарів »нагороди«. Одначе обманство влада викрила. У звязку з тим хорватська преса виступила гостро проти жидівської спекуляції. Були випадки, що жидівки беруть шлюб з підозрілими молодцями, яким платять по 20.000 динарів, щоб лише придбати громадянство. Опісля по двох тижнях беруть знову розвід затримуючи при цьому право громадянства. Югославянські часописи пишуть, що для таких типів не повинно бути місця в Югославії.

— Успіх одного підводного судна. Залога одного з німецьких підводних човнів вернувшись до своєї пристані, зголосила, що підчас своєї дорожі подорожі підводний човен затопив загалом 38.000 тон ворожих кораблів, в тому частинно кораблів, що плили під охороною ворожих военних кораблів.

Озброєна невтральність Швеції

Шведський міністр закордонних справ Ґінтер заявив перед кількома днями, що невтральність Швеції можна найкраще забезпечити тільки постійним збройним поготівлям. — Швеція буде зберігати строгу невтральність теж до фінлядсько-совітського конфлікту і супроти всіх заходів західніх великодержав, які намагаються запрягти Швецію і Норвегію до свого воза. Шведська преса вповні підтвердила становище міністра Ґінтера, підкреслюючи зокрема, що невтральність під сучасну пору мусить бути озброєною невтральністю. Часопис »Афтонблядет« пише, що закордонне положення Швеції вимагає невтральности з як найбільш розбудованою оборонністю і постійним найвищим збройним поготівлям.

Поляки вбили понад 58.000 німців

= Німецьке міністерство закордонних справ оголосило вдруге збірку документів про злочинну діяльність керманичів колишньої польської держави у справі масакри багатьох тисяч німців. Друге видання доповнено обширним доказовим матеріялом і численними оригінальними фотографіями.

На основі цієї збірки документів, в якій подано тільки випадки вбиств доказаних понад усякий сумнів устійнено урядово число убивств німців на 58.000 осіб. Згадане число є страшним обвинуваченням поляків, які такими жахливими злочинами сплямили честь польського народу; вперш чергу обвинуваченням б. польських володарів, які ніколи не змиють із себе ганьби пролитої крови.

——o——

ПЕРЕПИСКА АДМІНІСТРАЦІЇ.

П. Мартинець Роман, Ганновер. Співанника нема. Часопис висилаємо — належитість за часопис можна прислати міжнародніми купонами — у нас платять за купон 50 сотиків.

П. Мариляк Волод., Здунська Воля. Оголошення коштує зол. 8,40.

†

Софія з Вербицьких Малецька

дружина судді

заснула в Бозі дня 9. лютого 1940 р. в 37 році життя після важкої недуги, принявши Св. Тайни.

Похорони відбулися в понеділок 12. лютого ц. р. в год. 12. після Богослуження в каплиці на Раковицькім кладовищі.

Про цей сумний обряд повідомляємо Приятелів, Знайомих і всіх Громадян, прибиті важким горем

Чоловік, діти та рідня.

ВІД »УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА«.

Дирекція »Українського Видавництва« С-ки з о. в. у Кракові просить усіх П. Т. Відборців, які не дістають часописів, або книжок вносити рекламації через пошту.

В найближчому часі появиться місячний ілюстрований додаток до »Краківських Вістей«. Дирекція Видавництва просить вже заздалегідь присилати різні краєзнавчі і побутові світлини.

ОГОЛОШЕННЯ

Комісарська Управа Фірми
Краків, Ринок число 30.
ЯКІВ ҐРОСС
поручає українській клієнтелі
порцеляну кришталі лямпи

Дрібні оголошення

Микола Ільків, Ряшів, прийдь. Сянік, вул. Слушкевича 9. Ольга

Уневажнюю леґітимацію, що її мені видав Український Комітет у Кракові. Юрій Федорович.

Молодий вправний пяніст і челіст (не поляки). знайдуть працю. Зголошення з докладними даними й адресом вислати до »Краківських Вістей« під заголовком »Квартет«.

Хто знає адресу Ткач Олени, нехай зголосить на адресу свящ. Ткач Маріян — Рейовець к. Холму.

Паровий тартак в Яблінках п. Балигород, має на складі всякі сортименти тертих матеріялів з мягкого дерева по доступних цінах. Жадайте оферт!

Пошукує родин Боднарів і Дацковнх зі Славної повіту зборівського, — які виїхали з переселенцями, Сильвестер Скоробогатий. Вістки слати до Українського Комітету у Кракові, вул. Яблоновських 10/12.

Мариляк Волод. пошукує Нападієвича Ю., Ivанусіва Я., Решетила Я., Лучаковського Б., Комарницького О., Мартинця В., — усіх з Богородчан! p. Zduńska Wola, Sammellager der Volksdeutsche Mittelschule-Wartegau Klosser-Zimmer Nr. 17.

Ірину Марковську з Луцька шукає Славко. Докладні відомости, за зворотом коштів, подати: Відділ Л. С. К. Балигород для Славка.

Подайте вістку. Василю! Роджений у Баличах зарічних в р. 1909 інж. лісов. Влодку! Зі Старого Села, студ. стомат. у Варшаві. Напишіть до мене! Ваш брат Роман, Мокіян Замість, Заменгофа 15, I. м. 4.

Івана Білого, Онуфрія Яцкового і Миколу Савшака всі з Літини, просить подати адрес. Федь Романів до Українського Комітету в Перемишлі.

Пошукую брата, Осипа Додака. Вавринчук Володимир. Haverlawiese über Ringelheim (Harz) Lager V. Stube 1.

Огородник з практикою в милованській школі, літ 25, нежонатий, обійме негайно місце; володіє німецькою мовою. Зголошення до »Лемко-огородник«.

Лікарі - дентисти
Емілія і Роман Войнаровські
ординують у Кракові,
при вул. Зеленій 22 м. 3. (давніше Сарого)
Години принять: від **9—12** і від **15—18.**

Комісарська Управа Фірми
ЛЕВ БРАЦЕЙОВСЬКИЙ
Краків, вул. Фльоріянська 28.
ПОРУЧАЄ ВАМ свій багатий
ВИБІР ЖІНОЧОЇ КОНФЕКЦІЇ.

у книгарні „АТЕНЕУМ"
(комісарська управа)
Краків, вул. Вісьльна 1.
дістанете українські книжки, образи, листівки, відзнаки.

Комісарська Управа Фірми
Perlberger & Schenker
Krakau, Burgstrasse 48.
Теодор Семаківський
постачає богослужебні та виноградні вина, лікери й коняки.

Меди й овочеві вина
постачає кооперативам і торговлям
медоситня та склад вин
„ЗАҐЛОБА"
КРАКІВ, вул. СЕНАТОРСЬКА 11.
Комісарська управа — Т. Семаківський.

Вже вийшов новий наклад
КИШИНЕВОГО КАЛЕНДАРЦЯ
на 1940 р.
Ціна 30 сот. **Ціна 30 сот.**

D. M. C.
Краків, Св. Яна 11/II.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/6 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширині 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 отиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich fü den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter L. Chomiak Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34. II, Fernsprecher 230-39 Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa", KommissarischeVerwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79